

HOMINEM NECESSARIO CORRUPTIONI

obnoxium mortalem esse: quo autem diutius uiueret augeturque, instrumentis ipsum eguisse multifariam nutritioni famulantibus, ac demum quae instrumenta nutritioni circa cibos potusque uersanti priuatim sint extructa. Caput I.

Generationis
nostrae princi-
pia.

QUANDO QUIDEM corporis humani generationis primordia, & eorum quibus id constituitur materia, hominem fieri immortalem prohibuerunt, rerum autor Deus, ut ille quam diutissime uiuat, neque aliquando species ipsius deficiat, sed semper immortalis perseueret, sollicitè machinatus est. Sanguis enim mēstruus semenque genitale generationis nostrae sunt principia: ille ceu materia quaedam apta concinnata, & semini ad quiduis sequax: hoc opificis rationem obtinens. Constat autem horum utrumque ex iisdem genere elementis, aqua, terra, igni, & aëre, quamuis intermutuō temperamenti mensura uariant. siquidem in semine plus est igneae substantiae atque aëreae, in sanguine aqueae terraeque. quamquam praepolleat in hoc quoque & calidum frigidum, & humidum siccum. Eoque fit, ut non siccus instar pili, aut ossis, sed humidus merito dicatur. At semen sanguine quidem siccius est, ceterum ipsum etiam humidum fluxileque sentitur. Atque ita nobis utrinque ex humida substantia geniturae origo succedit. quam tamen humidam seruari non licebat, si modò ex ea uenae, arteriae, nerui, membranae, ligamenta, cartilagineae, ossa, & id genus alia fieri debebant. Ergo mox in generationis initio coniunctum copiosius oportuit elementum, quod siccandi facultate polleret: est uero id natura quidem maxime ignis, sed tamen & terra. Verum huius plus misceri principiis non oportebat, si modò haec humida erant futura. Ignis igitur in utroque principio tantum admixtum est, quantum non torrens abundè siccet. Ab hoc itaque primum cogitur, paulumque conrescit quod in utero conceptum est: mox siccus redditum, ueluti lineamenta quaedam & rudimenta cuiusque membri adipiscitur. Vterius uero etiam siccescens, non lineamenta rudimenta uel solum, sed & cuiusque membri exactam speciem exprimit. Iam uero in lucem editum, magnitudine proficit, & siccus ualentiusque tantisper efficitur, donec ad summum pertingat incrementum. Tum uero & incrementum omne sistitur, ossibus nimirum ipsis per siccitatem non ultra sequacibus, & uasa sanguinis ac spiritus amplissima sunt: cuncta denique membra non solum robusta euadunt, sed etiam uires suas summas obtinent. Subsequenti autem tempore, omnibus iam partibus supra iustum sicciscentibus, non solum cuiusque officium minus probe administratur, sed etiam corpus ipsum macilentius graciliusque quam erat antea, redditur: ac proinde ultra siccatur, non macilentius modò, sed & rugosum euadit. Siccitatis itaque excessus homini, ut omni genito corpori, corruptelae interitusque connata est necessitas. Cui altera accedit, quae etiam in animalibus precipue obseruatur, totius nimirum substantiae fluore, ab insito calore excitatus. Quum igitur tota hominis moles in perpetuo fluore sit, quumque nisi altera similis substantia in defluxa locum accederet, uniuersa ilico euaporata dissiparetur, summus rerum Opifex non homini duntaxat ceterisque animalibus, uerum etiam stirpibus insitas quasdam uires deficiēs ac desideratum semper appetentes, ab initio statim indidit. Non enim fugere, uesci, bibere, aut respirare à quoque discimus usquam, sed statim à principio facultates in nobis habemus, quae haec omnia circa de centem perficiant: & cibo quicquid siccioris substantiae effluxit restituimus, portione quicquid humidius, atque ita ad pristinam commensurationem ambo reducimus. Sic uero & aëreae igneaeque substantiae modum, respiratu arteriarumque pulsu tuemur. Ceterum quum id quod singulis partibus defluit, tale natura sit, qualis ipsa est particula, nihil autem eorum quae bibuntur eduntur ue, aut inspirantur, eiusmodi prorsus occurrat, necessum fuit animanti, ea primum assumere, dein emutare & concoquere, ac quam maxime licet, corpori alendo restituendoque similia efficeret, ac demum recrementa quae necessario has emutationes subsequuntur expellere. Atque hac potissimum occasione Natura nutritionis instrumenta in corpore triplicia instituit: quaedam prima ratione ad id quod assumitur concipiendum elaborandumque, & in totum corpus deferendum. alia secunda, quae excrementorum sunt receptacula. Reliquas partes ratione tertia, quae horum excretionibus mittendis, & ne intempestiue profluant cohibendis, suoque tempore

Corruptela
homini connata
necessitas.
Nutritionis
necessitas.

Instrumento
tripliciter nu-
tritioni subser-
uientium ne-
cessitas.

pore expellendis subseruiant. Porro partes aëri assumendo, conficiendo, deferendo, ipsiusque recrementis ex concoctione succedentibus expellendis, à Natura conditas, sequens liber persequetur, cordi omnibusque respirationis organis dedicandus. Praesens uero cibi ac potus instrumentis, & demum generationi subministrantibus organis propter sedis uiciniam nexum quae consecrabitur. Ex ore itaque per stomachum cibus & potus in uentriculum, uelut in communem quandam officinam seu promptuarium assumitur, quod omnia quae amplectitur cogit, confundit, & concoquit, concoctum in intestina protrudit, ex quibus quod cocti illius succi melius est, sanguinisque efficiendo conueniens, una cum humidiori huius concoctionis recremento uenae portae rami exugunt, id iecoris cauo deferentes. Recrementum uero siccius ac suctuosi in ineptum, intestina postmodum depellunt, & hominis arbitratu laxante se orbiculari podicis musculo, ac abdominis musculis, simul accedente etiam septi transuersi officio compressis, excernunt. Ipsum autem iecur postquam id nutrimentum admisit, ei extremum adijcit ornamentum ad sanguinis perfecti generationem necessariū, duplici (quod in omni fit concoctione) recremento id expurgans: flaua scilicet bile, ceu recremento tenuiori & leuiori: deinde atro bilioso succo ceu luto, terrestri & crassiori. Illud quidem in bilis uesiculae meatus transmissum, in ipsam uesiculam refluit, à qua rursus in intestina excretum cum durioribus faecibus egeritur. At hoc, uti arbitramur, per portae uenae ramos ad lienis nutritionem transmittitur: quicquid uero is conficere ac in familiare nutrimentum sibi adaptare nequit, id in uentriculum eruat, postmodum cum intestinorum excrementis subducendum. Ergo qui in iecore ad hominis nutritionem praeparatur succus, illa duo recrementa deponens, & eam iecoris substantiam in siti caloris beneficio concoctionem acquirens, ruber iam ac purus ex arctissimis maximeque frequentibus uenae portae ramis per iecoris substantiam diffusis, ad gibbam iecoris partem in cauae uenae propagines similiter innumeras angustissimasque confendit, tenui adhuc aquosoque recremento, quod ex intestinis cum optima succi in uentriculo confecti portione exugebatur, concommitatus, atque eius aquosi recrementi tanquam uehiculo cuiusdam auxilio arctissimas uias minori opera perreptans. Quum uero sanguis eos superauit angustioris, renes recrementum hoc ad se sedulo alliciunt, illoque sanguinem purgant, id per urinarios meatus in uesicam huius conceptaculum depellentes, à qua rursus opportuno tempore relaxato uesicae ceruicis musculo, excrementum illud seu urinae corpore redditur. Sanguis autem per uenam cauam copiosissimam ramorum serie propagatam, ad omnes corporis partes deducitur, & quod in ipso singulis partibus familiare ac idoneum est, ille sibi attrahunt, assimilant, & apponunt: duplexque quod in illa concoctione confurgit recrementum, à se per proprios ductus excludunt. Ista quidem obiter de cibi potusque instrumentis dicta sufficiant. Quanta uero sapientia haec rerum Opifex creauerit, eo ordine persequar, quo ipsa nutritioni famulari commemoratum est. A peritongo autem opportune sermonis statuetur initium, quod id horum organorum commune sit inuolucrum.

DE PERITONAE O. Caput II.

PERITONAE O ostendendo pleraque, conducunt figurae, & potissimum prima, id integrum anteriore externaque facie proponens. Secunda autem anteriorem ipsius partem interiori sede ostendit. Posteriores uero illae figurae imprimis intus referunt, quae ex ipso plura organa gerunt dissecta, ut ex integrioribus figuris posteriores.

IN ATINI peritonaei (quod abdominis membranam aliqui nuncupant) Peritonaei nomina. uocem à Graecis mutuatur. illis namque quod circumtendatur περιτόναιος, περιτόναιος appellatur. Neque ita absolute tantum, uerum à nonnullis haec tota appellatio inditur, περιτόναιος ὄμιλος, nomine uidelicet à substantia ipsius ducto. à nonnullis haec περιτόναιος χιτὼν, sunt etiam qui περιτόναιος σκελετός, ipsam pariratione appellent, ab usu scilicet quo inuolucrum modo omnibus propemodum quae hoc quinto libro prosequemur, organo obducitur. Arabes communi membranarum nomine ziphac & zimphac & chamel peculiariter id nominant. Verum in illorum interpretum libris, & apud nostrae aetatis manuales medicos, quum de abdomine suendo, & aqua in ijs qui hydrope laborant educenda, & ramicum curationibus pertractant, nominum occurrunt myriades: panniculus rotundus, alberiteron, alberitron. Deinde ablique articulo al, quem suis nominibus Arabes secundum loci exigentiam non mutato nominis significato praeponunt, Beriteron, Berbetinen, eiusque generis s s permulta.